

III. Akademik Semineri

Fusun İSTANBULLU DİNÇER

Istanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Mezunları Derneği ve Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi tarafından birlikte düzenlenen ve geleneksel hale gelmeye başlayan *Akademik Turizm Seminerlerinin* üçüncüsü 11-14 Mart 2004 tarihleri arasında Kemer'de Hotel An Corinthia'da gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin farklı üniversitelerinden profesör, doçent, yardımcı doçent, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi düzeyinde 35 kişi bu seminere katılmıştır. Seminer, Nevada Üniversitesi/Bilkent Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Şeyhmus Baloğlu tarafından verilmiştir. III. Akademik Turizm Seminerinin amacı; turizm ve turizmle ilgili disiplinlerde çalışma yapan araştırmacılarla birlikte, iktisat, işletme, pazarlama, iletişim gibi alanlarda akademik faaliyetlerini yürüten öğretim üyeleri, öğretim elemanları ve lisansüstü öğrencilerinin araştırma yöntemleri, özellikle istatistik tekniklerin paket programlar aracılığı ile uygulanması konusunda bilgilerini pekiştirmek ve deneyimlerini artırmaktır. Üç gün süren seminerin ilk günü otelci yerleşme ve hoş geldin kokteyli ile geçmiş ve daha sonraki iki günde SPSS olarak adlandırılan paket program ile veri analizi ve yorumlama işlemlerini gerçekleştirmek üzere tek değişkenli ve çok değişkenli istatistikler incelenmiştir. Tek değişkenli istatistikler konusunda ki-kare, t-testleri, varyans analizi, korelasyon ve regresyon; çok değişkenli istatistiklerde faktör analizi, iç güvenilirlik analizi, çoklu regresyon, lojistik regresyon, çok değişkenli varyans analizi, diskriminant analizi, grup-

lama analizi, çok boyutlu ölçekleme konuları ve bu konulardaki örnekler üzerinde durulmuştur. Örnek uygulama olarak semineri yürüten Doç. Dr. Şeyhmus Baloğlu'nun kendi ilgilendiği alanlar ile katılımcıların çalışma yapmakta oldukları konular ele alınmıştır. Seminer yürütücüsü öğretim üyesinin katılımcılara dağıttığı 100'e yakın SPSS ile ilgili İngilizce slaytın kopyası olan teksir, konuların daha iyi izlenmesini sağlamıştır. A.B.D.'deki bir üniversitenin öğretim üyesi olan Doç. Dr. Şeyhmus Baloğlu'nun hem araştırma yöntemleri konuları ile SPSS programına hakim olması, hem de araştırma yöntemleri konusundaki gelişmeleri yakından takip edebilmesi, katılımcılara en son bilgiye ilk elden ulaşma konusunda bir avantaj sağlamıştır. Türk üniversitelerinde görev yapan genç akademisyenlerin araştırma sırasında karşılaştıkları sorunların başında model kurma ve istatistik yöntemlerin uygulanması gelmektedir. Bu nedenle, araştırma yöntemleri konusunda son gelişmeleri öğrenme açısından seminer başarılı geçmiştir. I. ve II. Akademik Turizm Seminerleri gibi, amacına başarıyla ulaşan bu III. Seminer, katılımcılara sertifikalarının verilmesi ve toplu halde resim çekilmesinin ardından son bulmuştur.

Gönderilme tarihi
Kabul

Mar. 2004
Nisan 2004

Prof. Dr. Fusun Istanbullu Dinçer, Istanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi İktisat Bölümü, Teknoloji ve Sanayi İktisatı A.B.D., 34452 Beşiktaş/Istanbul
E-mail : istanbul@istanbul.edu.tr

4. Ulusal Turizm Sempozyumu

Metin KOZAK

Muğla Üniversitesi
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu

Dokuz Eylül Üniversitesi Bölgesel Kalkınma ve İşletme Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin evsahipliğinde düzenlenen *4. Ulusal Turizm Sempozyumu*, 18-19 Aralık 2003 tarihleri arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Sürrekli Eğitim Merkezi'nde (Aksaray İznik) gerçekleştirildi. Bu yılki sempozyumun Forum Temel ve Kültürel Çekicilikler açısından Türkiye turizminin Dünya turizmi içerisindeki yeriydi. Bir gün süren etkinlik kapsamında, beş oturum ve iki panel verildi. İlk gün yapılan açılış ko-

nuşmalarında daha çok, Türkiye'nin kültür turizmi bakımından pazarlanmasında karşılaşılan sorunlara ve bazı önerilere yer verildi. Daha sonra yer alan açılış panelinde de benzer konular üzerinde duruldu. Yöneticiliğini Şadan Cökövali'nin yaptığı panelin katılımcıları Seyfi Terzibaşoğlu (Muğla Milletvekili), İsmail Kokbulut (Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı), Ferit Epikmen (TÜRSAB Temsilcisi) ve Oğuz Alpözen (Bodrum Sualtı Arkeolojisi Müzesi Müdürü) idi.

Başkanlığını Alpaslan Usal'ın (Dokuz Eylül Üniversitesi) yaptığı ve üç bildirisinin yer aldığı birinci oturumun konusu kültür turizmi ve kültürel mirasın korunması ile ilgili yapılması gereken çalışmalar üzerine idi. İlk sunuyu yapan Cevat Tosun ve Yasin Bilim (Mustafa Kemal Üniversitesi), Hatay bölgesinin sahip olduğu tarihsel ve kültürel değerlerin turizm açısından nasıl değerlendirilmesi gerektiği üzerine görüşlerini dile getirdiler. Diğer sunuda ise, Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ, Türkiye'de kültüre bakışın kısa bir tarihçesini vererek Atatürk'ün kültürel mirasa bakışı konusunda oldukça ilginç bir konuşma yaptı. Oturumun son konuşmacısı ise Özcan Yağcı (Başkent Üniversitesi) idi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kültürel mirasın korunması konusunda oldukça kapsamlı bir slayt gösterisi sundu.

Öğleden sonra başlayan ikinci oturumun başkanlığını Alp Timur (Dokuz Eylül Üniversitesi) yaptı. Bu oturumun konusu, kültür turizmindeki gelişmenin Türkiye ekonomisine yaptığı katkı ve rekabet ilişkilerinin analizi idi. İlk konuşmacı Güher Yakar (Sakarya Üniversitesi), bölgesel kalkınmanın turizme yönelik katkısını açıkladıktan sonra Taraklı yöresinde konu ile ilgili yürütülen çalışmalara yer verdi. İkinci konuşmayı yapan Nuray Türker (Zonguldak Karaelmas Üniversitesi), Safranbolu örneği düzleminde kültürel çekiciliklerin sürdürülebilir rekabet anlayışının geliştirilmesindeki önemi üzerinde durdu. Özgür Ergün (Sakarya Üniversitesi), 3E modeli doğrultusunda yeni turizm bölgeleri yaratılmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri üzerine durdu. Oturumun son konuşmasını yapan Metin Kozak (Muğla Üniversitesi) ise, Muğla bölgesini ziyaret eden yabancı turistlerin kültür turizmi amaçlı yapmış oldukları harcama miktarı üzerine yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarını sundu.

Oturum başkanlığını İge Tavmergen'in (Dokuz Eylül Üniversitesi) yürüttüğü ve İzmir bölgesinde kültür turizmi konusunun tartışıldığı ikinci günün birinci oturumunda toplam üç bildiri sunuldu. Gözde Emekli (Ege Üniversitesi), bildirisinde İzmir ili genelinde kültür turizminin geliştirilmesinde müze ziyaretlerinin önemi üzerinde durdu. İkinci bildiri sunan Haldun Palanduz (Minerva Turizm), İzmir bölgesinin kültür turizmi kapsamında yurtdışı tanıtımının nasıl yapılabileceği konusundaki görüşünü dile getirdi. Oturumun son bildirisini sunan Zafer Öter (Dokuz Eylül Üniversitesi), konuşmasında İzmir ili genelindeki tarihsel ve kültürel mekanların teşvik seyahati organizasyonu kapsamında kullanımı konusundaki düşüncelerini aktardı.

Kahve molasından sonra başlayan ve oturum baş-

kanlığını Öcal Usta'nın (Dokuz Eylül Üniversitesi) yürüttüğü dördüncü oturumun konusu Ege bölgesinde kültür turizmi potansiyelinin analizi üzerine idi. Bu oturumda toplam dört bildiri sunuldu. İlk bildiri de Olcay Akgül (Adnan Menderes Üniversitesi), Aphrodisias ve Geyre yörelerinde kültür turizmi örnekleri üzerinde durdu. Diğer bildiri ise, Füsun Soykan (Ege Üniversitesi), Ege bölgesinde turizm etkinliklerinin çeşitlendirilmesinde kültür turizminin önemi değindi. Metin Kozak ve Adnan Diler (Muğla Üniversitesi) tarafından hazırlanan üçüncü bildirisinin konusunu ise, kültürel kaynak yönetimi modeli uygulamasının kültür turizminin geliştirilmesindeki rolüydü. Oturumun ve konferansın son bildiri Sevinç Gür (İzmir Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü) tarafından sunuldu. Konuşmacı, İzmir il merkezindeki müze ve ören yerlerinin kent turizmine yaptığı katkılara değindi. Ayrıca, müze ve ören yerlerinde yaşanan temel sorunları dinleyicilere aktardı.

Sempozyumun beşinci ve son oturumu, Kıbrıs'ta kültür turizmi konusundaydı. Başkanlığı Rauf Uçucu'nun (Ege Üniversitesi) yaptığı bu oturumda sadece iki bildiri sunuldu. İlk bildiri de, İrfan Arıkan (Anadolu Üniversitesi), KKTC'de kültür turizminin geliştirilmesi yönünde yapılması gereken çalışmalar üzerinde durdu. Diğer bildiri ise, ada olarak Kıbrıs'ın tarihsel mirasının KKTC'nin kültür turizminde gelişimine katkısı üzerinde duruldu. Dört kişi tarafından hazırlanan bildirisinin yazarları, H. Ali Bıçak (Doğu Akdeniz Üniversitesi), Mehmet Altınay (Doğu Akdeniz Üniversitesi), Yalçın Vehit (KKTC Başbakanlık Müsteşarlığı) ile Mehmet Başel (KKTC Turizm ve Tanıtma Dairesi) idi. Özet olarak bu oturumda, KKTC'de çok sayıda tarihsel ve kültürel değerlerin bulunduğu ve bunların turizm amaçlı olarak kullanılması gerektiği dile getirildi.

Sempozyumun son etkinliği ise, kültür turizmi ile Türkiye turizminin işletmecilik sorunlarının genel olarak ele alındığı ve başkanlığını Orhan İçöz'ün (Dokuz Eylül Üniversitesi) yaptığı kapanış paneli idi. Turizm sektörünün farklı dallarını temsil eden panelin konuşmacıları, İbrahim Birkan (Nurol Holding), Alex Baltazzi (Karavan Turizm), Hakan Arer (İzmir Princess Oteli), Şeref Sevi (Bodrum Türsab BYK) ve Veysi Öncel (Çeşme Otelciler Birliği) idi. Panel, son yıllarda turizm sektöründe meydana gelen değişimlere bağlı olarak ortaya çıkan gelişmelerin ışığında, sadece kültür turizminin geliştirilmesi konusunda değil, mevcut işletmecilik sorunlarının da yeniden gözden geçirilmesi bakımından yararlı idi.

Sonuç olarak, düzenleme komitesinin konferans konusu olarak bu yıl için kültür turizmini seçmesi ol-

dukça yerinde bir karardı. Pazar bölümlendirme ve ürün çeşitlendirme gibi kavramların çok konuşulduğu günümüz pazarlama anlayışında, daha spesifik konuların ele alınması kaçınılmaz olmaktadır. Birçok ülkenin iyi gelir elde ettiği kültür turizminin, artık Türkiye’de de ciddi bir şekilde ele alınması gerekir. Bu duruma ve düzenleme komitesinin titiz çalışmasına ve iyi bir organizasyona sahip olmasına karşın, özellikle dinleyici olarak katılımın beklenen düzeyin çok altında olması beklenen bir durum değildi. Bildiri sunan katılımcıların profiline bakıldığında ise, araştırma görevlisi ve yardımcı doçent gibi daha çok genç kuşak turizm araştırmacılarından oluştuğu görülmektedir. Bu sonuç da bize, genelde puan kazanmak vb. amaçlarla, kişilerin bu tür etkinliklere katıldığı düşüncesini doğrular niteliktedir. Özetlemek

gerekirse, daha önceki konferanslar için de dile getirildiği gibi, Türkiye’de gelecek yıllarda düzenlenmesi planlanan turizm ile ilgili toplantıların kalite ve sıklık bakımından yeniden gözden geçirilmelidir. Her birimin kendi adına düzenlediği bireysel konferanslardan öte, işbirliği halinde ve ilgi çekecek konularda düzenlenecek konferanslar üzerinde çalışılması gerekmektedir. Birincil amaç, puan kazanmak olduğu sürece turizm toplantılarında, ne sürekliliğin ne de kalitenin sağlanabileceği unutulmamalıdır.

Gönderilme tarihi
Kabul

: Ocak 2004
: Mart 2004

Doç. Dr. Metin Kozak, Muğla Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, 48000 Muğla.
E-mail : kmetin@mu.edu.tr

Akdeniz’de Turizm ve Kriz Paneli

Murat AZALTUN

Anadolu Üniversitesi
Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu

Ekin Yazım Grubu ve Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü’nün işbirliği ile düzenlenen "Akdeniz’de Turizm ve Kriz" paneli 27 Şubat 2004 tarihinde EMITT 2004 etkinlikleri çerçevesinde yapıldı. Boğaziçi Üniversitesi’nden Prof. Dr. Bike Kocaoğlu’nun yönettiği panelde sırasıyla John Kester (Dünya Turizm Örgütü Pazarlama, Bilgi Toplama ve Tanıtım Bölümü) "Akdeniz’de Turizm: Bir Değerlendirme ve Güncel Eğilimler", Dr. Özen Dallı (İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu Başkanı) "Kongre ve Toplantıların Temel Kavramları: Dünya ve İstanbul Pazarı", Tyre Hilliard (George Washington Üniversitesi Uluslararası Turizm Çalışmaları Enstitüsü Başkanı) "Kongre Organizasyonunda Tarafların Yasal Sorumlulukları ve Yükümlülükleri" ve İlker Ünsever (Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğretim Görevlisi) "Krizlerin Türkiye Kongre Pazarına Etkileri ve Hukuk" konularında bildiri sundular.

Panelin ilk konuşmacısı John Kester Dünya Turizm Örgütü bünyesinde yapılan çalışmalardan hareketle Akdeniz bölgesindeki turizm hareketleri konusunda aşağıdaki saptamaları yaptı:

- 1995-2000 yılları arasındaki Akdeniz bölgesindeki varışların yıllık ortalama büyüme hızı (% 4,8) dünya ortalamasının üzerindedir (% 3,5). Türkiye’ye varışların aynı dönemdeki büyüme hızı ise % 8,8 düzeyindedir.
- Toplam seyahatlerin % 35’i (2003’de 241 milyon ziyaretçi) Akdeniz bölgesine yapılmıştır ve bölge-

nin toplam turizm gelirlerinden aldığı pay % 29’dur (2002’de 137 Milyar ABD doları). Bölgeyi ziyaret eden turistlerin ortalama kişi başı harcaması 570 ABD dolarıdır.

- Akdeniz bölgesinde turist çekim büyüklüklerine göre ülkeler sırasıyla; Fransa, İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye, Portekiz, Hırvatistan, Tunus, Mısır, Fas, Suriye, Kıbrıs, Ürdün, Slovenya, Malta, Cezayir ve Lübnan’dır.
- 1950 yılında dünya nüfusunun %1’i seyahat ederken, bu oran 2000 yılında % 11,5 olmuş, 2020 yılında ise % 20,8 düzeyine gelmesi beklenmektedir. Diğer bir deyişle, 2020 yılında 1,6 milyar insanın turistik amaçlı seyahat etmesi beklenmektedir.
- Türkiye’nin uluslararası turizm talebinden alacağı payın 2020 yılına kadar her yıl ortalama % 4,5 ila % 5,9 arasında artması beklenmektedir. Türkiye bu artışı hızını yakalamak ve hatta bu oranların üstünde pay almak isterse tüketici tercih ve davranışlarını çok iyi izlemeli ve bu tercihlere uygun ürünleri geliştirip, pazara sunmalıdır.
- Gün geçtikçe insanlar daha sık ve daha kısa süreli seyahate çıkmaktadırlar. Turistler olgunluğa ulaşmakta, bilinçli, ne istediğini bilen ve eğitilmiş bir alıcı olarak turizm pazarından talepte bulunmaktadır. Yaşlı ve yalnız yaşayan kişilerin hızla attığı görülmektedir. Turistlerin aynı destinasyona gitme sayısı azalmakta, daha az bağımlı müşteri olma özelliği göstermektedirler.